

Kúria ítélete

Az ügy száma: Bfv.III.808/2017/6.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Márki Zoltán, a tanács elnöke
Molnár Ferencné dr., előadó bíró
Dr. Kónya István, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2018. január 11.

Az ügy tárgya: magánokirat-hamisítás vétsége

Terhelt(ek):

Első fok: Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság, 11.B.XXI.1111/2011/9., ítélet, tárgyalás, 2013. január 15.

Másodfok: Fővárosi Törvényszék, 23.Bf.XXI.6325/2013/10., ítélet, nyilvános ülés, 2013. december 13.

Az indítvány előterjesztője: fővárosi főügyész

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a magánokirat-hamisítás vétsége miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a Fővárosi Főügyészség által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság 11.B.XXI.1111/2011/9. számú, valamint a Fővárosi Törvényszék 23.Bf.XXI.6325/2013/10. számú ítéletét megváltoztatja,

a terheltet az ellene magánokirat-hamisítás vétsége (1978. évi IV. törvény 276. §) miatt emelt vád alól felmenti; és a Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság 5.B.XXI.608/2005/121. számú ítélet próbára bocsátó rendelkezésének hatályon kívül helyezésére és a próbára bocsátás megszüntetésére vonatkozó rendelkezést mellőzi.

A Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság 5.B.XXI.608/2005. számú büntetőügyet elkülöníti.

A Kúria ítélete ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság a 2013. január 15. napján kelt 11.B.XXI.1111/2011/9. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki magánokirat-hamisítás vétségében (1978. évi IV. törvény 276. §), és ezért 6 hó fogházbüntetésre és 1 év közügyektől

eltiltásra ítélte.

- [2] Kétirányú fellebbezés alapján eljárva a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2013. december 13. napján jogerős 23.Bf.XXI.6325/2013/10. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta. A Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság 5.B.XXI.608/2005/121. számú ítéletének a terheltet érintő, próbára bocsátó rendelkezését hatályon kívül helyezte és a próbára bocsátást megszüntette. A terhelt halmazati büntetését az 1978. évi IV. törvény 276. §-a szerinti magánokirat-hamisítás vétsége miatt is kiszabottnak tekintette azzal, hogy a terhelt a szabadságvesztés büntetés 2/3 részének letöltése után bocsátható legkorábban feltételes szabadságra, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [3] Az eljáró bíróság által megállapított tényállás szerint a terhelt ellen tartás elmulasztása miatt a Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Ügyészség vádiratot nyújtott be a Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróságra. A 2011. február 25. napján tartott tárgyaláson a terhelt felmutatott egy hamisított, az 1. számú tanú aláírással ellátott átutalási megbízást, mely szerint a terhelt az 1. számú tanú folyószámlájának terhére megfizetett 510.000 forint elmaradt gyermektartásdíjat a jogosultnak. A Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság a bemutatott okirat alapján 5.B.XX.113/2010/24. számú végzésével a terhelt ellen tartás elmulasztásának vétsége miatt folyamatban lévő büntetőeljárást megszüntette. A terhelt a tartásdíjat nem fizette meg. Az 1. számú tanú az átutalási megbízásról nem tudott, azt a terhelt töltötte ki és írta alá a számlatulajdonos helyett.
- [4] A másodfokú bíróság a történeti tényállást kiegészítette a Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság 5.B.XXI.608/2005/121. számú - a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 23.Bf.XXI.8079/2012/8. számú határozata folytán - 2013. február 19-én jogerős ítéletével megállapított tényállás I. pontja szerinti (a próbára bocsátás megszüntetésével összefüggő) történeti tényekkel.

II.

- [5] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Fővárosi Főügyészség terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a terhelt javára a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjára alapítottnan. Indokai szerint amennyiben az elkövető a hamis magánokiratot büntető- vagy polgári perben szolgáltatja, úgy függetlenül attól, hogy a hamisító és a felhasználó személye azonos vagy különböző, valós bűnhalmazat nem jön létre a hamis tanúzás és a hamis magánokirat felhasználása között, a halmazat csupán látszólagos. Ugyanakkor az 1978. évi IV. törvény 238. § (3) bekezdése szerint - a hatályos szabályozással egyezően - a büntetőügy terheltje nem büntethető hamis tanúzás miatt. Mindezekből következően amennyiben a terhelt az ellene tartás elmulasztása miatt folyamatban lévő büntetőügyben hamis magánokiratot szolgáltat a gyermektartásdíj megfizetésének igazolására, büntetőjogi felelőssége sem a közbizalom elleni, sem az igazságszolgáltatás elleni bűncselekményben nem állapítható meg (EBH 2016.B.10.). Erre figyelemmel az eljáró bíróság ítéletének megváltoztatását és a terhelt magánokirat-hamisítás vétsége miatti vád alóli felmentését indítványozta.
- [6] A Legfőbb Ügyészség BF.631/2017. számú átiratában az indítványt fenntartotta azzal, hogy egyidejűleg a próbára bocsátás megszüntetésével kapcsolatos rendelkezés hatályon kívül helyezését is indítványozta.

III.

- [7] A felülvizsgálati indítvány alapos.
- [8] A Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja szerint felülvizsgálatnak van helye a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.

- [9] Az irányadó tényállás szerint a terhelt az ellene tartás elmulasztásának vétsége miatt folyamatban volt büntetőügyben a 2011. február 25. napján tartott tárgyaláson felmutatott egy hamisított átutalási megbízást, mely szerint az 1. számú tanú folyószámlájának terhére megfizetett 510.000 forint elmaradt gyermektartásdíjat. A bíróság a bemutatott okirat alapján a terhelttel szemben tartás elmulasztásának vétsége miatt folyamatban lévő büntetőeljárást megszüntette; a terhelt a tartásdíjat azonban nem fizette meg, az 1. számú tanú az átutalási megbízásról nem tudott, azt a terhelt töltötte ki és írta alá a számlatulajdonos helyett.
- [10] Tévedett az eljáró bíróság akkor, amikor e tények alapján a terhelt büntetőjogi felelősségére következtetett magánokirat-hamisítás vétsége miatt.
- [11] Az 1978. évi IV. törvény 238. § (2) bekezdés c) pontja szerint - amint a Btk. 272. § (2) bekezdés c) pontja szerint is - hamis tanúzást valósít meg, aki büntető- vagy polgári ügyben hamis okiratot vagy hamis tárgyi bizonyítási eszközt szolgáltat.
- [12] Az 1978. évi IV. törvény 238. § (3) bekezdése szerint - egyezően a Btk. 272. § (3) bekezdésével - a (2) bekezdés c) pontja alapján nem büntethető a büntetőügy terheltje.
- [13] A következetes ítélkezési gyakorlat szerint a hamis okirat felhasználása és a hamis okirat szolgáltatásával megvalósuló hamis tanúzás büntetnének alaki halmazata látszólagos; a cselekmény a speciális törvényi tényállás, azaz a hamis tanúzás szerint minősül (EBH 2016.B.10.; EBH 2015.B.14.; BH 2014/9. szám).
- [14] Ez irányadó jelen ügyben is. Tehát azzal, hogy a terhelt az ellene tartás elmulasztásának vétsége miatt folyamatban lévő büntetőügyben hamis átutalási megbízást szolgáltatott, nem magánokirat-hamisítás vétsége büncselekményét valósította meg; a magánokirat-hamisítás vétsége és a hamis tanúzás törvényi tényállásának halmazata csupán látszólagos, a cselekmény a speciális törvényi tényállás, azaz a hamis tanúzás megállapítására lenne alkalmas.
- [15] Ugyanakkor - miként arra felülvizsgálati indítványában az ügyész is helytállóan hivatkozott - a hamis okirat szolgáltatásával elkövetett hamis tanúzás büntette miatt az 1978. évi IV. törvény 238. § (3) bekezdése szerint a büntetőügy terheltje nem büntethető.
- [16] A hamis tanúzás kapcsán fennálló büntethetőségi akadályra tekintettel - amint azt a Kúria a hivatkozott elvi határozatában is korábban kifejtette - a terhelt a magánokirat-hamisítás vétsége miatt sem büntethető.
- [17] Így a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályának megsértésével került sor.
- [18] Ezért a Kúria a terheltet az 1978. évi IV. törvény 276. §-a szerinti magánokirat-hamisítás vétsége miatt emelt vádja alól - az 1978. évi IV. törvény 22. § i) pontjára és a 238. § (3) bekezdése szerinti büntethetőséget kizáró okra tekintettel - a Be. 331. § (1) bekezdés és a Be. 6. § (3) bekezdés c) pontja alapján felmentette.
- [19] A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a büncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak, illetve a büntetés végrehajtását a Btk. 86. § (1) bekezdésében foglalt kizáró ok ellenére függesztették fel.
- [20] A büntetés (illetve az intézkedés) törvényessége esetében a felülvizsgálat oka a Btk. - adott büntetés kiszabása (intézkedés alkalmazása) anyagi jogi alapjára, valamint a nemére, mértékére vonatkozó - mérlegelést nem tűrő rendelkezésének megszegése.
- [21] A próbára bocsátás alkalmazásának és a próbára bocsátás megszüntetésének egyaránt vannak mérlegelést nem tűrő törvényi feltételei, melyek megsértése felülvizsgálati okot alapoz meg.
- [22] Az 1978. évi IV. törvény 73. § (2) bekezdése szerint a próbára bocsátást meg kell szüntetni, ha a terheltet a próbaidő alatt elkövetett büncselekmény miatt, valamint ha a próbaidő előtt elkövetett büncselekmény miatt a próbaidő alatt elítélik.
- [23] A felmentés értelemszerű és szükségszerű következménye, hogy megszűnt a Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság 5.B.XXI.608/2005/121. számú ítélet (terheltet érintő) próbára bocsátó

rendelkezését hatályon kívül helyező és a próbára bocsátást megszüntető - a terhelttel szemben további 1 rendbeli magánokirat-hamisítás vétsége miatt is büntetést kiszabó - rendelkezés törvényi [1978. évi IV. törvény 73. § (2) bekezdése szerinti] feltétele. Ezért e rendelkezést a Kúria mellőzte.

- [24] Ekként a Kúria a Be. 424. § (1) bekezdése alapján tanácsulésen eljárva a Fővárosi Főügyészség által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Be. 427. § (1) bekezdés a) pontja alapján a Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság 11.B.XXI.1111/2011/9. számú, valamint a Fővárosi Törvényszék 23.Bf.XXI.6325/2013/10. számú ítéletét fentiek szerint megváltoztatta.
- [25] Megjegyzi a Kúria, hogy a felmentés nyilvánvaló következménye, hogy a bűnösség megállapítása alapján kiszabott büntetés (mellékbüntetés) jogalapja megszűnt. Ez jelen esetben értelemszerűen egyben azt is jelenti, hogy a próbára bocsátást kimondó jogerős határozat alapján ugyancsak nincs jogalapja jelen alapügy folytán büntetésnek. A Kúria határozatának (jelen perjogi helyzetben) további értelemszerű következménye, hogy a terhelt ügyei egyesítésének - Be. 265. § (2) bekezdése szerinti - törvényi oka is megszűnt. Ezért a Kúria a terhelt ellen a Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság előtt 5.B.XXI.608/2005. számon magánokirat-hamisítás vétsége miatt folyamatban volt, s próbára bocsátással zárult büntetőügyét elkülönítette (54. Bk vélemény III/5. pont).

IV.

- [26] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. § (4) bekezdés b) pontja zárja ki.
- [27] A Be. 418. § (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdés e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. § (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által, illetőleg a korábbival azonos tartalommal, ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

Budapest, 2018. január 11.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Molnár Ferencné dr. s.k. előadó bíró, Dr. Kónya István s.k. bíró

Kiadmány hitelélül:

bírószági ügyintéző